
RECENZE KNIHY

Gerd R., Henningsen P: Psychoterapeutische Medizin und Psychosomatik

Ein einführendes Lehrbuch auf psychodynamischer Grundlage, 6, 428 stran, 39,95 €.

Nejdůležitějším úkolem psychoterapeutické medicíny je vidět v jednotě psychický a somatický stav pacienta. S touto teorií souhlasí téměř každý, její praktická aplikace však nebývá jednoduchá. Na jaře tohoto roku německé nakladatelství Thieme vydalo knihu s názvem „Psychoterapeutická medicína a psychosomatika“. Nejedná se o první vydání, publikace vyšla poprvé v nakladatelství Thieme v roce 1993. Od té doby byla třikrát přepracována, z toho naposledy v roce 2000, neboť u pátého vydání v roce 2005 šlo pouze o nezměněný dotisk. Na publikaci se kromě dvou hlavních autorů podílelo 12 spoluautorů. Profesor Henningsen je lékař zabývající se neurologií, psychiatrií a psychosomatikou, působí jako ředitel Kliniky pro psychosomatickou medicínu a psychoterapii v Mnichově, profesor Gerd Rudolf je psychiatr a psychoanalytik, bývalý ředitel Psychosomatické univerzitní kliniky. Působí v Heidelbergu. Jedná se o velmi obsáhlou a podrobnou publikaci napsanou s německou důkladností a odrážející postavení, jaké psychosomatika u našich západních sousedů zaujímá. Kniha je rozčleněna do šesti kapitol, z nichž první, nejobšáhlejší, je věnována teoriím osobnosti a psychosomatické medicíny. Druhá kapitola popisuje psychiatrická onemocnění jako jsou depresivní porucha, obsedantně kompulzivní porucha, poruchy příjmu potravy nebo somatoformní poruchy z pohledu psychoterapeutické medicíny. Poměrně hodně prostoru je věnováno oblastem na pomezí somatické medicíny a psychoterapie. V podkapitole věnované psychosomatické kardiologii jsou uvedeny důkazy, že psychoterapie může snížit riziko kardiovaskulárních příhod, gynekologická oblast je věnována zejména problematice poruch menstruačního cyklu, včetně premenstruačního syndromu, který může vyústit až do premenstruační dysforické poruchy. Další důležitou oblastí je psychoonkologie. Ačkoliv původní teorie psychosociální etiologie

onkologických onemocnění se nepotvrdily, důležitou oblastí jsou psychoterapeutické intervence u onkologicky nemocných, které mohou zlepšit kvalitu života těchto pacientů. Doba přežití nebývá psychoterapií významněji ovlivněna. Mezi další oblasti psychosomatické medicíny, zmíněné v této knize, je problematika neurologických onemocnění, bolesti a sexuálních dysfunkcí. Čtvrtá kapitola se zabývá strukturou diagnostického rozhovoru, a to nejen z pohledu terapeuta, nýbrž i z pohledu pacienta, kdy velmi důležitý a často rozhodující bývá první dojem. Kromě klinického obrazu je nutný rozbor aktuální životní situace, včetně možných spouštěčů, vyvolávajících klinické příznaky. Anamnéza by měla obsahovat celý životní příběh pacienta. Důležitý je dotaz na sebepojetí (co si pacient myslí o sobě) a pojetí světa (co si myslí o lidech). Stanovení diagnózy dle současných klasifikačních systémů je sice podstatné, ale z hlediska psychoterapeutické medicíny ne zcela nejdůležitější. Rozhodující k indikaci pro psychoterapeutický směr či metodu jsou posouzení terapeutického vztahu a motivace pacienta.

Předposlední kapitola se zabývá klinickou stránkou psychoterapie. Je zaměřena zejména na psychoanalytické, psychodynamické a hlubinné směry, jsou zde zmíněny odlišnosti u specifických věkových skupin (dospívající, děti a pacienti vyššího věku). Závěr knihy je věnován výzkumu v oblasti psychoterapeutické medicíny a konziliární psychiatrie. Není překvapující, že psychiatry nejčastěji navštěvovanými odděleními jsou onkologie, gynekologie a kardiologie a nejčastějšími diagnózami jsou úzkostné a depresivní poruchy. O mnoho více překvapivějším poznatkem z této kapitoly pro mne byly nároky na získání specializace v oboru psychoterapeutické (psychosomatické) medicíny.

MUDr. Miroslav Sekot